פיו ולבו שווים

כמו ג'ורג' החמישי מהסרט "נאום המלך", גם שי שורק מכפר האורנים החליט לטפל בבעיית הגימגום שלו רק בגיל מבוגר • אבל מהרגע שהתחיל אי אפשר היה לעצור אותו ועתה הוא כבר פעיל באירגון הישראלי למגמגמים • סיפור שכדאי לקרוא לאט

חנה שטרן

צילום: אינגריד מולר

שי שורק. "בבית הספר הייתי בין הטובים, אבל כשהמורה שאלה אותי - לא העזתי להרים את האצבע"

כששי שורק (53) הציג את עצמו כאשר נפגשנו הוא עשה זאת בשטף של דיבור, לטרות העובדה שהתרגש. בשיחה שנייה עימו, כאשר ציין בפני שיש לו סיפור מעניין, הציג את עצמו כחבר בהנהלת אמב"י בשלוש וחצי השנים האחרונות. כששאלתי: "מה זה אומר?" השיב: "ארגון מגמגמים בישראל".

אחוז אחד מכלל אוכלוסיית העולם מגמגם. על פי הערכה, רק בישראל יש בין 60 ל־80 אלף מגמגמים. לשורק עובדה זו לא טפריעה לתקשר עם הסביבה. הוא מעיד על עצמו כמי שאוהב אנשים, אוהב להצחיק, וכיום אינו נרתע מחשיפה אישית,

"נולדתי לזוג הורים שהחליטו לקרוא לי שרגא ושם משפחתי היה סטריקובסקי. הייתי ילד להורים פולנים ומגמגם - בשביל מה לחיות?! אני אומר זאת בהומור גם בהרצאות שלי"

בעיקר על מנת להעביר מסר של עזרה לכל אותם אנשים הסובלים מהתופעה.

קבענו להיפגש באחד מבתי הקפה בקניון, שורק אמר שהוא מעדיף להתנסות בדיבור בסביבה שיש בה רווקא קהל רב. הוא מספר שזו טטס אירוניה שאת רוב חייו המקצועיים בטשך 28 שנים העביר בחברת התקשורת בזק. "עבדתי כהנדסאי אלקטרו־ניקה, איזה אבסורד - אבל הצלחתי. היום אני רואה זאת כהצלחה שהחזקתי שם מעמד כשהייתי צריך להתקשר לאנשים".

השינוי הגיע לפני כארבע שנים, לאחר שהופרש מבזק בשל הפרטת החברה. "העיפו אותי עם סכום מסוים וההשלמה עם הפיטורין היתה ארוכה. נפר־דתי בתהליך דוטה לאבל ועברתי את זה. היום אני כבר לא חושב לטה זה קרה, נהפוך הוא - עשו לי את החיים, והחלטתי לעבוד על עצמי כי הגמגום הפריע לי לעשות את הדברים שאני רוצה לומר, בגלל שלא היה לי את האומץ לחשוף את הגמגום. שנים פחדתי, ואז הפכתי את הפחד להתרגשות ואני אוהב להתרגש".

שורק מתחיל לדבר לאט יותר ואומר: "אני יכול לדבר איתך בקצב, אני מוריד הילוך ואני שולט בכל אברי הדיבור. אני נשמע קצת שונה, בשביל זה לא התחלתי לדבר איתך כך".

בצבא לא צחקו

שורק נשוי בשנית ללבנת ששוטרת על פר־סיותה, אב לחטישה ילדים משותפים, מהם בני 28, 25,20 ו־17. הם מתגוררים בכפר האורנים כבר 14 שנה, לאחר שעברו מירושלים. על התמיכה מבית הוא אומר: "בזכות המשפחה שלי שנתנה לי דחיפה וגיבוי, היום הם גם מספרים לחברים שלהם עלי".

האם הגמגום משפחתי־תורשתי או נרבע מפגם אחר?

"אבי היה מגמגם. נולדתי לזוג הורים שהחליטו לקרוא לי שרגא ושם משפחתי היה סטריקובסקי. הייתי ילד להורים פולנים ומגמגם - בשביל מה לחיות?! אני אומר זאת בהומור גם בהרצאות שלי. הייתי יס מן'. יש לי שני אחים נוספים שלא סובלים מגמגום".

האם לקחו אותך לטיפול?

"אימי לקחה אותי לבית חולים הרסה בתקופת בית הספר היסודי. הייתי כבן עשר. שם אמרו לי לקרא עמוד מספר. הקראתי בלי לעצור, שאבתי משאבים להראות שאני בסדר. אמרו לאימי שהילד בסדר".

איך עברו עליך השנים בבית הספר?

"בבית הספר היסודי הייתי בין הטובים בידע ובציונים, אך כאשר המורה שאלה אותי שאלה לא העזתי להרים את האצבע כדי לענות. בסך הכל הייתי ילד חברותי, אתלט, שיחקתי כדורגל וכדורסל, לא היה משחק שלא ידעתי לשחק, ומה שהצליח לעזור לי הוא חוש ההומור שלי".

היו לך שיחות עם אביך בנושא הגמגום?

"הנושא הזה לא צף עם ההורים. אני מבין כיום שלילדים שלי אין נתק איתנו ההורים, אז היה הבל במנים - אסור שידעו. אבא לא אמר לי: 'בן, גם לי יש את הקושי הזה'".

כיצד התמודדת?

"טנסים לא ליזום שיחות, הייתי כאילו ביישן מצד אחד אך גם זה שמצחיק. אם המורה לימד ואמר מילה כלשהי, אסוציאטיבית חשבתי והעליתי מילה מצחיקה. יש דבר כזה שאסור להצחיק באמצע השיעור, אז יצאתי הרבה החוצה. כשהמורים יזמו שיחה איתי, זה היה 'סוף' בעולם שלי".

ומה קרה בתקופת השירות הצבאי?

"אותו הדבר. מעניין שלא צחקו עלי. הדיבור היה נעצר אבל הצלחתי להמשיך, והתחושה שלי היתה שהצלחתי לשרוד".

ומה קרה עם בנות המין השני?

"הרגשתי שאני לא מוצלח, לא שווה, נראיתי טוב ולא העזתי. בנות התחילו איתי ושאלו למה אני לא מציע להן, אמרתי: 'יהי, נעים מאוד, אני שי', ובזה זה היה נגמר".

מתי שינית את שמך?

"בגיל 16. הוצאתי תעודת זהות והתלבטתי לאיזה שם להחליף. הייתי בתנועת הצופים שנה-שנתיים, ואני זוכר שהיו צריכים לעטוד בשורות וקראו לי 'שרגא' ככינוי גנאי כטו 'יורם', ואז החלטתי שאני מחליף את שמי, אבל לא ידעתי עדיין למה. חיפשתי שם שמתחיל באות ש' - שלום או שי - ותחושת הבטן אמרה לי ששי יותר מתאים לי - 'אני מעניק לעצמי מתנה'. את שם משפחתי החלפתי בגישואי השניים. לכאורה, זה היה שם מכובד, אבל לבנת אשתי אמרה שזה שם לא קליט, ומה שחיזק אותי היה שיש לי את שגם החליף את שמו לשורק, ואני אחריו. עד היום אימי לא סולחת לי. אחת מבנותי השאירה את השם הקודם".

האם החלפת השם עזרה לך בחייך?

"יש דברים שונים בין האדם שהייתי לבין מי שאני היום, אני מצחיקן, אוהב לעזור לאנ־שים ואוהב להיות בסביבתם. זה לא כמו עכשיו שאני נהנה, בכל שנות הנעורים היה חשוב לי מה יגידו".

על קורס התיקון: "היו לנו משימות בסוף, לצאת לחנויות ולהתעניין בקניית מוצרים, לדוגמה: לשאול כמה עולה מצלמה. נכנסתי לחנות ודיברתי ברצף ובשליטה מלאה וזה העלה את הביטחון העצמי. ראיתי שאני יכול ומסוגל"

אפשר לטפל בבעיה

מה הרבר הראשון שעשית לאחר הפריישה מבזק?

"רשמתי את הטילה 'גמגום' בגוגל ויצא לי ארגון 'אמב"י'. התקשרתי ועניה לי מגמגם - לטה ציפיתי? חייכתי לעצמי. הפנו אותי למחלקת אודיאולוגיה בבית חולים הדסה עין כרם. עברתי ראיון וצילמו אותי בוידאו ונתנו לי לקרוא מספר, החזירו אותי לגיל צעיר. לא הצלחתי לומר שלוש טילים ברצף, התרגשתי, המילים לא יצאו מהפה, הנשימה לא היתה נבונה. עד היום אם אני לא נושם נבון, זה קורה, אבל זו ההלטה שלי. אני צריך להרגיש נוח בסיטואציה. אמרו לי שיש להם פיתרון בשבילי, והם מחכים כרגע להצטרפותם של אנשים נוספים לקבוצה. לבסוף אני הייתי הכי בוגר, היו איתי אנשים בגיל העשרה, רבים מהם מהמגזר הדתי שלומדים בישיבות ויש עליהם המון לחץ, בליבי לא האמנתי שזה יעזור, אך אמרתי לעצמי: 'בוא נגסה'".

מה למדת?

"לימדו אותנו טכניקות איך לשמור על רצף דיבור 'פלואנסי', מהטילה הלוגית זריזה. הרעיון היה להאט ולשלוט בין מילה לטילה. היו לנו משימות בסוף, לצאת לחנויות ולהתעניין בקניית מוצרים, לדוגמה: לשאול כמה עולה מצלמה. נכנסתי לחנות ודיברתי ברצף ובשליטה מלאה וזה העלה את הביטחון העצמי. ראיתי שאני יכול ומסוגל, שאם אמרתי פעם על עצמי שאני 'שי המגמגם', היום אני מגדיר את עצמי אחרת: 'אני שחקן, רקדן, מרצה וטתנדב'. זה בתכונות שלי, והצלחתי להפוך את זה. אני איש משפחה ולמטה לטטה, לפעמים אני גם מגמגם, וזה לא מזיז לי".

מה עזר לך במיוחד להתגבר על הבעיה?

"מה שעזר הוא המפגשים השבועיים של המג־מגמים, אלה שסיימו את הקורס של הדסה וגם אלו שלא. יש לאמב"י סניפים בירושלים ובתל אביב, המפגשים אחת לשבועיים. החלום שלי הוא למלא את אצטדיון בלומפילד בכל אלה שסובלים מגמגום בארץ ולדבר בפניהם. אני מוכן לעשות זאת כל יום, להפיץ את האני מאמין שלי. ביוזמתיים הארגון שלנו מונה רק כמה עשרות אנשים, אבל יש פוטנציאל אדיר ואני מאמין שנפרוץ החוצה".

איך אימך התייחסה לעובדה שהתחלת לטפל בגמגום?

"היא אמרה לי: 'איזה יופי אמרתי לך שאתה יכול, לא ציפיתי שהיא תחבק אותי, היום אני זה שמחבק אותם. אני נמצא בשלבי החלמה מהפוליניות שלי, מאשתי הנוכחית למדתי טהי חטיטות".

האם ניסית למצוא עבודה לאחר פרישתך מבזק? מה עיסוקך כיום?

"ניסיתי, למולי לא חזרו אלי. מה היה לי להציע? היום באמב"י החליטו להעניק איטון קבוצתי למגמגמים באמצעות חברת תו"ת תקשורת, זה מה שהצליח 'להעיף' אותי למעלה. היום אני עובד ומעביר אימון למגמגמים צעירים, אני גם מורה מחליף בבית הספר היסודי בכפר האורנים, בכיתות א'-ד'. אני לא מתייחר להיות מורה, אבל אני נותן מעצמי דברים שאני מאטין בהם, דברים שלא לומדים ביום יום. אני לא מנפנף בגמגום שלי. ביום הראשון שלישדתי זה היה מאוד קשה. כשחזרתי לביתי, טיד הלכתי לישון. היום אני זורם עם התלמידים, אני מרצה ומשלמים לי ואני מוכן גם להרצות בחינם. אני מתנדב כמודיעין בעמותת אש"ל (לטיפול בקשישים). היום יש לי את הזכות לעשות את מה שאני אוהב, ולא את מה שאני צריך. לא תויק לי הכנסה נוספת, אבל אני לא רץ אחרי זה".

שימו לב לילדים

מה עומר על סדר היום של אמב"י?

"כיום אנחנו בשלבי סיום להכנת 'סט' להורים של תרמית והדרכה לילדים מגמגמים מגילאי שלוש עד שמונה. אנו עובדים על זכויות לקבלת נכות. זה נשמע לא יפה, אבל נכות מוגדרת כמשהו שמונע ממך לעבוד, ואו הביטוח הלאומי אמור להחליט לגבי גובה אחווי הנכות. עכשיו נכנסנו עימם לדו שיח ימי שעוזר לנו הוא ח"כ איילן גלאון ממר"צ. אנו צריכים לכך לובי בכנסת. אישית אני מכיר שני מגמגמים שלא מוכנים לק" לוט אותם בעבודה בשל לקות זו. יש לנו גם דף בפייסבוק כדי לשמור על קשר עם החברים ויש שם גם הצעות עבודה".

מה אתה ממליץ להורים שהילד שלהם מגמגם?

"הורים לעיתים נכנסים לאמוק ומשליכים את זה לעבר הילד: 'מה יהיה איתו?'. איני איש מקצוע, אבל אני מציע קודם כל לחבק אותו, לא להראות לילד שהוא מסכן או לא שווה, להתייחס אליו באותו אופן לפני גילוי הגמגום, לתת לו תחושה שהוא הכי מוצלח והכי מרהים, ולא להיות לחוצים".

מה תכניותיך העתידיות?

"באיאטרון אמב"י שבו אני משחק, אנו רוצים להעלות את הסיפורים שלנו. אישית, לא למדתי משחק, זה משהו מולד אצלי. אני יכול להיות איזו דמות שאני רוצה, אני אוהב לחקות את שמעון פרס ואת ביבי, ועד הרצח של יצחק רבין, חיקיתי גם אותו אבל לא נעים לי. הייתי רוצה להופיע ולהציג. הייתי רוצה להעלות טופע משלי, אולי עם עוד מישהו, להרצות בפני צעירים כדי ללטד על ההתמודדות, כי רוב הנעדים לא יודעים למה הם מסוגלים. את השינוי רצוי לעשות כבר בגיל צעיר, אני לא מתייסר, אבל לא יודע מה היה קורה אם הייתי מתחיל בגיל שלושים. לוהקתי לסרט ישראלי, עדיין בלי שם, על להקות מחול שהיו לפני כשלושים שנה. בכל שנה אני מופיע בברמיאל עם להקת מחולות מודיעין. הבמאי שאל אותי: 'אתה מגמגם?' אז מה? אני יודע לרקוד. הדמות שאני אגלם גם תהיה מגמגמת".

hana@modiinews.co.il

שורק. "החלום שלי הוא למלא את בלומפילד בכל אלה שסובלים מגמגום ולדבר בפניהם"

מגמגמים? אמב"י יעזור לכם

"אם אתה מגמגם - אתה לא לבד" - זו הכותרת של ארגון אמב"י, שמשרדיו בחולון והוא מהווה כתובת לכל מי שסובל מגמגום. הארגון נוסד עוד בשנת 1998 ונרשם כעמותה ללא כוונות רווח.

בארגון מפעילים קו מידע ומתן תמיכה ויעוץ לאנשים מג־מגמים, לאנשי המערכת החינו־כית וגם מפעילים קבוצות לעזרה עצמית לאנשים מגמגמים ברחבי הארץ ופועלים באמצעי התקשורת האלקטרוניים והכתובים במטרה להעמיק את מודעות הציבור לנו־שא הגמגום. הארגון מקיים כנסים ומפגשים בין אנשי מקצוע בתחום הגמגום לבין אנשים מגמגמים ומשפחותיהם.

בנוסף מתקיימים מפגשים חבר־תיים בין אנשים מגמגמים וקרוביהם, לצורך חילופי דעות ושיפור דרכי ההתמודדות עם הבעיות שהגמגום מציב, הארגון גם שולח למנויו עלון בשם "בקול רם", ומנהל גם את האתר ברשת. לבר טכך יש גם תיאטרון קהילתי, שבו משתתפים חברי הארגון.

אמב"י גם מקיים קשר עם ארגוני גמגום בעולם, כשהמטרה היא לעזור לאנשים מגמגמים לקבל את הטגיע להם בהתאם לסל הבריאות (סל השי־רותים), ופועל לשפר ולהוויל את השרות הטיפולי למגמגמים.

המבנה הארגוני כולל שני סוגי חברים: "טלאים" - מגמגמים או הורים לילדים מגמגמים, וחברים "נלווים" - קלינאי תקשורת ואנשי מקצוע בתחום או אנשים התומכים במטרות העמותה. הוועד המנהל נבחר על ידי החברים ומורכב מתשעה חברים, שבעה "טלאים" ושניים "נלווים".

לאירגון יש מספר מסרים:

המסר למגמגמים: אתם לא לבד, יחד נראה לעולם כי המגמגם הוא כאחד האדם.

המסר לציבור: גמגום אינו סימן לטיפשות, מוזרות או חוסר יכולת. הגמגום הוא בעיית שטף דיבור בלבד, בל שאנו מבקשים - מעט סבלנות.

המסר למעבידים: כשאתם שו־קלים קבלת אדם מגמגם, שפטו אותו בהתאם לכישוריו. אל תדחו אותו בגלל הגמגום, אתם עלולים להפסיד עובד מצוין.

ולאלה שמחפשים בן/בת זוג: האדם המגמגם שפגשתם יכול להיות בן הזוג האידיאלי, תנו לזה סיכוי.